

Arbetsmarknadsnämnden

Sammanträdesdatum 14 juni 2018

Redovisning av uppdrag från kommunstyrelsen att ta fram riktlinjer/regelverk som villkorar kompletterande försörjningsstöd för föräldralediga med deltagande i svenska för föräldralediga Dnr 00105/2018

Beskrivning av upplägg för uppdraget

För att kunna göra ett juridiskt korrekt ställningstagande till villkorande regelverk för föräldralediga med försörjningsstöd har gällande lagar och regelverk undersökts i kontakt med experter på SKL, stadsjurist, expert gällande föräldrapenning på Försäkringskassan, rektor på vuxenutbildningen och sakkunniga inom försörjningsstödet i Helsingborg. Målgruppen som villkoret riktar sig till har handläggaren utgått från är försörjningsstödstagare som saknar sjukpenninggrundande inkomst och då är berättigade till föräldrapenningens grundersättning från Försäkringskassan med 250: -/dag.

Skrivningen kommer att utmytna i en ändring i nuvarande riktlinjer för försörjningsstöd där deltagandet villkoras.

Föräldrasvenska i Helsingborg

Syfte

Syftet med svenska för föräldralediga "föräldrasvenska" är att hålla igång deltagarnas kunskaper i svenska under tiden de är föräldralediga. Detta för att på så sätt göra det möjligt för deltagarna att snabbare lära sig det svenska språket och kunna gå vidare till annan utbildning eller jobb. Syftet är vidare att deltagarna ska skapa kontakter och utöka sitt nätverk och att insatsen därigenom motverkar isolering under föräldraledigheten.

Mål

Målet är att deltagarna ska utveckla det svenska språket. Detta ska mätas genom att deltagarna genomför individuella skattningar av sin progression. Målet är vidare att pedagogerna utfärdar ett intyg baserat på deltagarens progression och utvecklingsområden efter avslutad insats. Deltagaren kan förmedla intyget till studievägledare och mottagande sfi-lärare för att underlätta fortsatta sfi-studier.

Insatsen följer aktuell familjecentrals verksamhetsplanering och är idag frivillig och erbjuds på sju olika bostadsområden: Adolfsberg 6 timmar/vecka, Drottninghög 6 timmar/vecka, Husensjö 1,5 timmar/vecka, Högaborg 6 timmar/vecka och Planteringen 6 timmar/vecka.

Antalet grupper styrs av behovet och ökar eller minskar beroende på antalet deltagare. Barn-tillsyn finns tillgängligt och erbjuds. Totalt har ca 192 föräldrar deltagit under 2017.

Lagstiftning och regelverk gällande föräldralediga

Föräldraledighetslagen (1995:584) reglerar arbetstagares rätt till ledighet från anställning.

Socialförsäkringsbalken 11 och 12 kap reglerar Försäkringskassans ansvar för föräldrapenning.

I 12 kap 3 § står "För rätt till föräldrapenning enligt 2 § gäller också som villkor att föräldern under tid som anges där till huvudsaklig del faktiskt vårdar barnet på det sätt som krävs med hänsyn till barnets ålder". Enligt domar finns här krav på s.k. rumslig kontakt.

Vid kontakt med försäkringskassans expert Maria Karlsson, Göteborg framgår dock att detta krav inte är lika strikt när det gäller berättigade till föräldrapenning på grundnivå (utan sjukpenninggrundande inkomst).

Socialtjänstlagen kap 4 reglerar rätten till ekonomiskt bistånd.

Rätten till ekonomiskt bistånd regleras i socialtjänstlagens 4 kap. 1 §. Här framkommer också att rätten till ekonomiskt bistånd inte är ovillkorlig. Om en person kan arbeta ska han eller hon stå till arbetsmarknadens förfogande. I de fall det finns giltiga skäl kan en person ha rätt till ekonomiskt bistånd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande. Krav på motprestation, eller möjligheten att villkora rätten till bistånd regleras i 4 kap § 4-5:

Socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar. Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.

Guider på arbetsmarknadsförvaltningen arbetar idag tillsammans med invånaren fram en arbetsplan, med överenskomna åtgärder/insatser, som syftar till att invånaren så snart som möjligt ska klara sin egen försörjning. För de invånare som inte har några giltiga arbetshinder, utan bedöms kunna stå till arbetsmarknadens förfogande, är biståndet villkorat på så sätt att invånaren måste följa den överenskomna arbetsplanen för att ha rätt till bistånd. För personer med giltiga skäl att inte stå till arbetsmarknadens förfogande arbetar guiderna på samma sätt med arbetsplaner, men för dessa invånare kan biståndet inte villkoras utan insatsen bygger på stöd och att motivera invånaren.

Att en person som är föräldraledig har giltiga skäl att inte stå till arbetsmarknadens förfogande regleras idag i Helsingborgs stads riktlinjer för ekonomiskt bistånd där det står att:

Föräldrar har rätt att vara föräldralediga tills barnet fyller ett år. Därefter ska föräldern stå till arbetsmarknadens förfogande och medverka i en planering mot egen försörjning, även om det finns dagar med föräldrapenning kvar.

Summering

Ibland kan regler eller rättigheter inom socialförsäkringen kollidera med den prövning av om behovet kan tillgodoses på annat sätt som ska göras enligt socialtjänstlagen. Det finns dock inte något juridiskt underlag eller praxis att hänvisa till som tydligt indikerar att det inte skulle vara möjligt att villkora försörjningsstöd för föräldraledigas deltagande i föräldrasvenska. Man kan överväga om det är förenligt med likabehandlingsprincipen att ställa krav på att gå på föräldrasvenska för vissa föräldralediga. Kravet kan heller inte ställas generellt på alla som inte kan svenska språket utan att det måste göras en individuell bedömning för just den personen. Likställighetsprincipen kan frångås om det finns sakliga skäl. Efter en individuell bedömning kan ju olika krav ställas på olika biståndsökande, men det måste grundas på objektiva kriterier och även barnperspektivet måste vägas in.

Utifrån ovanstående resonemang lämnas följande förslag:

- Att villkora deltagande i föräldrasvenska för föräldralediga försörjningsstödstagare och ändra i stadens riktlinjer för försörjningsstöd så att föräldralediga inte ges automatisk rätt att var föräldralediga till barnet fyller 1 år.

Jesper Theander

Arbetsmarknadsdirektör